LAUSUNTO
24.5.2022

Suomen avoimien tietojärjestelmien keskus – COSS ry:n ("COSS ry") lausunto hallituksen esityksestä 43/2022

COSS ry on suomalainen yhdistys, jonka jäseniä ovat noin 70 suomalaista yritystä, jotka hyödyntävät liiketoiminnassaan avointa lähdekoodia merkittävästi. COSS ry on osallistunut otsikon mukaisen hallituksen esitykseen liittyvän direktiivin valmisteluun aktiivisuudella sekä osallistunut direktiivin johdosta tehtävän suomalaisen tekijänoikeuslain muutoksen valmisteluun ministeriön avoimessa valmisteluprosessissa. Hallituksen esitys on kuitenkin muuttunut merkittävästi osallistumisemme jälkeen, eikä tässä yhteydessä ole selvästi varattua lausumamahdollisuutta ollut käytettävissämme. Tästä syystä lausumme meille keskeisestä asiasta suoraan eduskunnan valiokunnille.

Direktiivin artiklan 2 verkkosisällön jakopalveluiden tarjoajan määritelmä on suomalaisessa tekijänoikeuslakimuutoksessa virheellinen. Direktiivin mukaan (artikla 2, alakohta 6, toinen kappale):
"avoimen lähdekoodin ohjelmistojen kehitys- ja jakoalustojen kaltaisten palvelujen tarjoajat ... eivät ole tässä direktiivissä tarkoitettuja 'verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajia". Sama todetaan myös direktiivin resitaalissa 62, toinen kappale. Tämä rajaus puuttuu kokonaan suomalaisesta tekijänoikeuslain muutoksesta. Kyseinen rajaus on direktiivin minimivaatimus ja ehdotettu tekijänoikeuslain muutos ei täytä sitä.

Kiinnitämme huomiota siihen, että rajaus ei ole alisteinen ilmaisulle "voittoa tavoittelematon" vaan nimenomaisesti tämä ilmaisu on jätetty avoimen lähdekoodin ohjelmistojen kehitys- ja jakoalustojen palvelun tarjoajista pois. Muihin kohtiin tämä ilmaus liittyy siltä osin kuin direktiivissä näin on kirjattu. Avoimen lähdekoodin jakopalvelut ym. saavat tavoitella voittoa, mutta ovat silti määritelmän ulkopuolella. Tämä oli COSS ry:n ja monen muun avoimen lähdekoodin hyödyntäjiä edustavien tahojen keskeisiä vaikuttamispyrkimyksiämme direktiiviä valmisteltaessa. Direktiiviä valmisteltaessa oli myös muita näkemyksiä ja tekstimuotoiluja, mutta tämä kanta oli eurooppalaisen lainsäätäjän lopullinen tahtotila. Aikaisempi kotimainen tekijänoikeuslain muutosehdotus oli tältä osin oikein. Nyt tämä rajaus puuttuu ja uusi muutosehdotus on siksi direktiivin vastainen.

Kyseinen kohta on olennainen, koska avoimen lähdekoodin jakopalvelut ym. ovat keskeisessä roolissa digitaalista yhteiskuntaa rakennettaessa, eikä niihin ole kohdistunut mitään olennaisia tekijänoikeusloukkausvaatimuksia. Sen sijaan ne edustavat keskeistä, kaikille avointa infrastruktuuria, joka on kasvavassa määrin yhteiskuntamme ytimessä. Tämä on olennaista niin liiketoiminnalle, kansalaisoikeuksille, sananvapaudelle ja demokratian läpinäkyvyydelle. Tekijänoikeuslain muutoksen tarkoittamat säännökset soveltuessaan tekisivät alueen palveluista vaikeammin toteuttavia, kalliimpia ja siten vähemmän saavutettavia. Tämän alueen toimintavapaus tulee säilyttää nykyisellä tasolla siten kuin myös direktiivi edellyttää.

Suomen avoimien tietojärjestelmien keskus – COSS ry

Timo Väliharju, toiminnanjohtaja, COSS ry

Lausunnon laati Martin von Willebrand, hallituksen jäsen.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	www.coss.fi
PL 35	Erkkilänkatu 11	+358 40 933 2565	info@coss.fi
33101 Tampere	33100 Tampere	Y-tunnus 2447953-8	etunimi.sukunimi@coss.fi